

BIESBOSCH

linie

fietsgids

Met in dit nummer

**Fietsen en verhalen
langs de Linie**

Van vesting naar vesting

Rondje Boerenland

BIESBOSCH linie *fietsgids*

Kies een mooie dag en stap op de fiets. De routes in deze gids brengen je langs (Unesco Wereld-)erfgoed, door natuurgebieden, langs en zelfs over het water. De routes volgen zoveel mogelijk de fietsknooppunten. Als we er van afwijken, is dat omdat we je nét dat ene mooie plekje willen laten zien.

Heb je geen fiets (bij je) en wil je toch op de pedalen? Huur een (elektrische) fiets! Scan de code en bekijk de mogelijkheden.

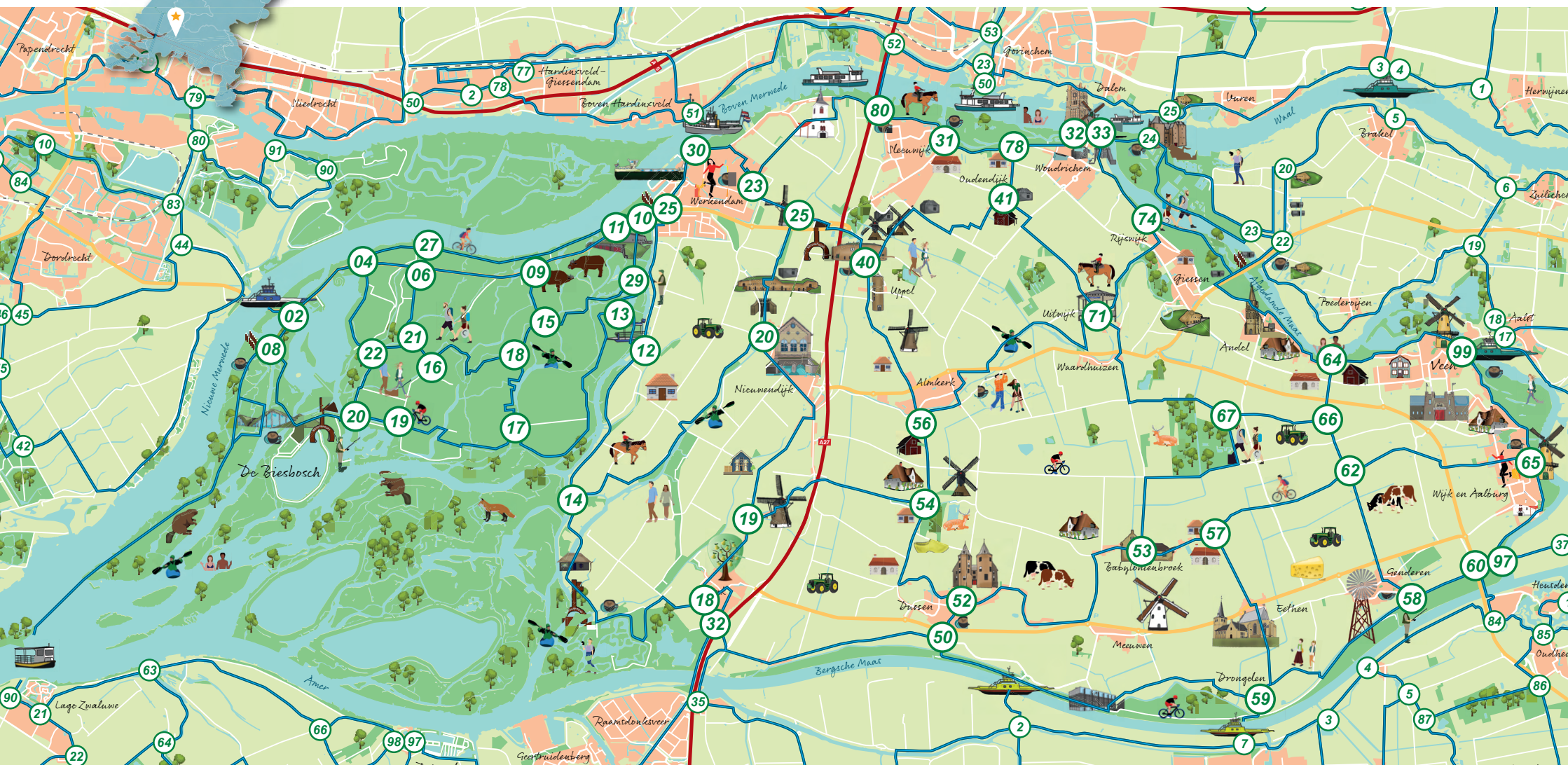
Scan de code voor
fietsverhuur-adressen

Deze fietsgids is een uitgave van De Biesboschlinie. Voor een overzicht van al onze wandel-, fiets-, vaar- en ruiterroutes kijk je op biesboschlinie.com/routes of scan de QR-code.

We wensen je veel fietsplezier!
Team Biesboschlinie

Fietsen in de BIESBOSCHlinie

Stippel zelf je route uit via dit knooppuntenkaartje. Je kunt het ook digitaal doen via de website **route.nl** of download de gratis app **Route.nl**

- 25 Fietsknooppunt
- Route tussen de knooppunten
- 1 cm op de kaart is ± 1 km

Scan de code
naar route.nl

Rondje Boerenland

30 km

- S Startpunt op de route
- 57 Fietsknooppunt
- Route tussen fietsknooppunten
- Route wijkt af van fietsknooppunten
- Horeca
- P Gratis parkeren
- ★ Molen
- ★ Boerenenerfgoed
- ★ Natuurgebied
- ★ Fort
- ★ Kasteel

Deze route komt langs boerenbedrijven waar je kunt afstappen om een kijkje te nemen en waar je kunt genieten van streekproducten.

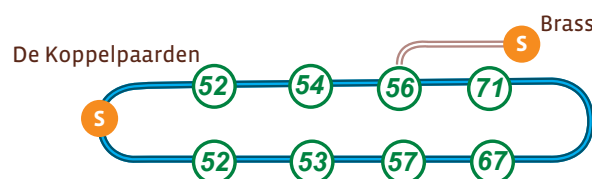
Altenabox

Wil je thuis genieten van al het lekkers van het boerenland? Bestel dan jouw favoriete producten direct vanaf de producent. Kijk op www.altenabox.nl voor meer informatie.

Elk jaar in oktober: Dutch Food Week Alتنا. Check onze agenda op biesboschlinie.com

Als de wieken draaien is de molen open en ben je van harte welkom!

Start bij De Koppelpaarden of bij Brasserie Almkerk. Op beide locaties parkeer je gratis, er is horeca en je vindt er toeristische informatie over de Biesboschlinie.

Scan de QR-code en vind meer informatie op de website fietsenvoormijneten.nl/regio/altena over de bedrijven die je onderweg tegenkomt en routes door het boerenland.

Maak kennis met Unesco Werelderfgoed Fietsen en verhalen langs de Linie

46 km

Bezoek Fort Giessen en het daarnaast gelegen educatiepark als je meer wilt weten over de Hollandse Waterlinies. Check vooraf de actuele openingstijden op www.fortbijgiessen.nl

Natuurpoort

Startpunt Woudrichem

Fietsknooppunt

Beluister hier de audiotour

Fietsroute Eerste Wereldoorlog

Fietsroute Liniepad

Alternatieve route

Horeca

Gratis parkeren

Mootschuilplaats

Monolietschuilplaats

Loopgraaf

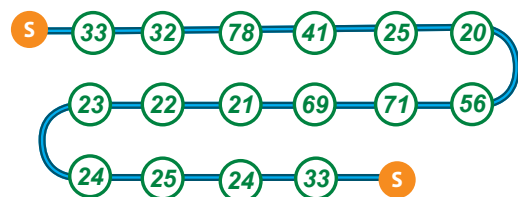

Luisterput

Kazemat

Maak kennis met Unesco Werelderfgoed! Je bent in het meest zuidelijke deel van de Hollandse Waterlinies waar delen van het land konden worden geïnnundeerd, ofwel onderwater worden gezet om de vijand tegen te houden. In de Biesboschlinie zie je de grootste verzameling schuilplaatsen uit de Eerste Wereldoorlog in Nederland. Rond 2009 werden de schuilplaatsen, en de historische waarde ervan, herontdekt.

De route start in Woudrichem bij fietsknooppunt 32 - bij de aanlegsteiger van de veerpont naar Gorinchem. Natuurlijk kun je er ook voor kiezen op een ander punt van de route te beginnen.

MONOLIETSCHUILPLAATS

Voor het maken van deze schuilplaats werd eerst een houten mal getimmerd die volgestort werd met beton. Als het beton uitgehard was, ging de mal eraf en was de schuilplaats klaar voor gebruik.

MOOTSCHUILPLAATS

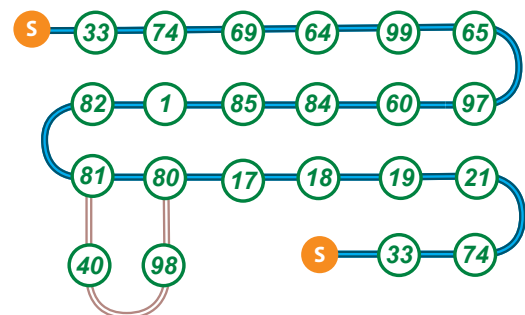
Deze schuilplaats werd in stukken aangevoerd en als een bouw pakket in elkaar gezet.

Scan deze QR-code voor de audiotour of volg deze route via de app van **izi.TRAVEL**. Zet je GPS aan om de verhalen onderweg automatisch te beluisteren.

Vesting-tot-vestingroute

42 km

Je start de route in één van de twee vestingsteden: Woudrichem of Heusden. De route voert je langs Unesco Werelderfgoed en eeuwen vol geschiedenis, zoals je kunt lezen bij bijvoorbeeld het graf van Jan Claessen bij de Romboutskerk in Andel, bij de ornamenten naast de Heusdense brug over de Bergsche Maas en op het monument bij de Wilhelminasluis in Andel.

AFSTAPPUNTEN:

- 1 Vesting Woudrichem
- 2 Rijswijkse Wiel
- 3 Hervormde kerk Giessen
- 4 Graf Jan Claessen
- 5 Veerhuis De Zwaan
- 6 Kaaie Poale
- 7 Korenmolen De Hoop
- 8 Het Wijkerzand
- 9 Molen De Twee Gebroeders
- 10 Ornamenten Heusdense brug
- 11 Vesting Heusden
- 12 Kasteel Nederhemert
- 13 De Neswaarden
- 14 Batterij onder Poederoijen
- 15 Wilhelminasluis

WOUDRICHEM EN HEUSDEN

De vestingsteden Woudrichem en Heusden ontstonden beide op een oeverwal langs de rivier. De geschiedenis van Woudrichem gaat terug tot de negende eeuw. Rond het jaar 1866 wordt Woudrichem voor het eerst genoemd als *Uualricheshem*. Heusden, zoals we het nu kennen, is iets jonger. Daar vestigden zich in de twaalfde eeuw de eerste mensen. Toch ging daar nog iets aan vooraf: de allereerste vermelding van Heusden dateert uit 722: *Hunsata Super fluvium Mosam*. De Noormannen zouden die plaats in het jaar 839 hebben verwoest.

Scan de QR-codes en maak kennis met de vestingsteden

WOUTRICHEM

HEUSDEN

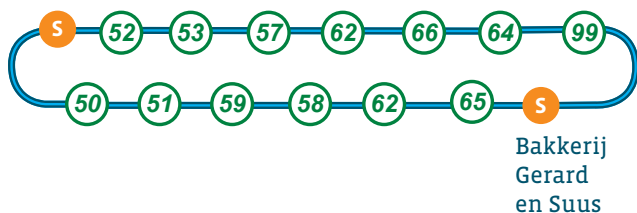

Polderroute

38 km

Hotel-restaurant
De Koppelpaarden

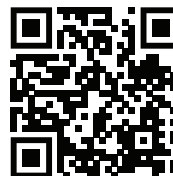

Op deze route kom je langs opvallend veel picknicktafels en -bankjes. Het merendeel ervan is geplaatst na elke WK-titel die wielrenster Marianne Vos behaalde. Zij is hier geboren en getogen en heeft in deze polders leren fietsen. Misschien kom je haar vandaag op je tocht wel tegen!

RUST EN RUIMTE IN HET WEIDSE POLDERLAND

In de polder vind je tal van kleine dorpen die zich kenmerken door monumentale kerkgebouwen, authentieke boerderijen en statige woningen; Nabij het dorp Babyloniënbroek vind je natuurgebied Het Pompveld met een wandelroute van 6 km. In het dorp Drongelen staat een bijzonder pand aan de Burgemeester D. A. van der Schansstraat 4. Het bestaat helemaal uit strobalen en materialen van natuurlijke oorsprong. Eethen is bekend om zijn monumentale Nederlands Hervormde Kerk die gebouwd

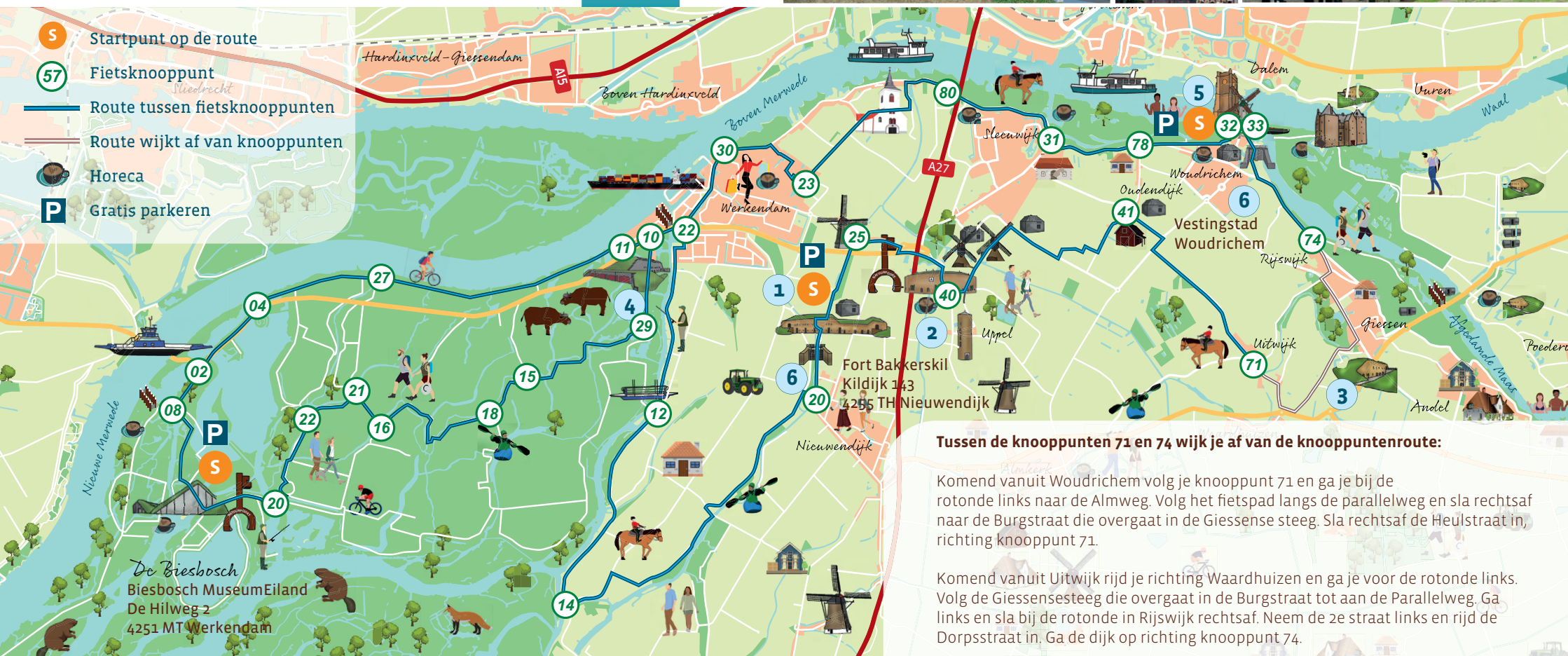
is in de 2e helft van de 15e eeuw. In Genderen, in de uiterwaarden nabij de jachthaven, staat een gerestaureerde Amerikaanse windmotor. Tussen de Buitenstraat en de Meerstraat ligt wandelpad De Groene Steeg. Naast de Witte Molen in Meeuwen staat een noodwoning die ingericht is als museum met spullen uit de vijftiger jaren. Bezoek in Veen molen De Hoop of De Twee Gebroeders in Wijk en Aalburg. Wanneer de molens draaien, zijn ze open en mag je binnenstappen.

Scan de QR-code en stap binnen in de malende molen
De Hoop in Veen.

Biesbosch Fortentocht

70 km

Tussen de knooppunten 71 en 74 wijk je af van de knooppuntenroute:

Komend vanuit Woudrichem volg je knooppunt 71 en ga je bij de rotonde links naar de Almgeweg. Volg het fietspad langs de parallelweg en sla rechtsaf naar de Burgstraat die overgaat in de Giessense steeg. Sla rechtsaf de Heulstraat in, richting knooppunt 71.

Komend vanuit Uitwijk rijdt je richting Waardhuizen en ga je voor de rotonde links. Volg de Giessensesteeg die overgaat in de Burgstraat tot aan de Parallelweg. Ga links en sla bij de rotonde in Rijswijk rechtsaf. Neem de 2e straat links en rijdt de Dorpsstraat in. Ga de dijk op richting knooppunt 74.

Vestingstad
Woudrichem

Fort Bakkerskil
Kildijk 143
4255 TH Nieuwendijk

Fietsen langs Unesco Werelderfgoed en door de Biesbosch

1 FORT BAKKERSKIL (1879)
(Bed & Breakfast)	4 FORT STEURGAT (1880)
(Privébewoning)
2 FORT ALTENA (1847)
(Brasserie en events)	5 VESTINGSTAD WoudRICHEM (866)
(In de volksmond: Woerkum genoemd)
3 FORT GIESSEN (1878)
(Educatiefort)	6 INUNDATIESLUIZEN (1815)
(het belangrijkste onderdeel van de waterlinie)

De drie dijkenroute

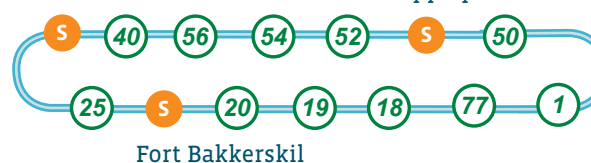
27 km
en
30 km

Route 27 km

Fort Altera

De Koppelpaarden

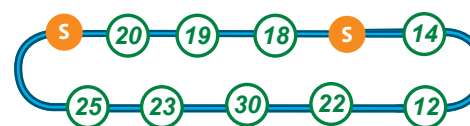

Twee fietsroutes over drie dijken langs forten, molens, waterlopen, gemalen, sluizen, beelden, militair erfgoed en bijzondere monumenten.

Route 30 km

Fort Bakkerskil

Vissershong

S

Startpunt van de route

Route 30 km

Route 27 km

Route wijkt af van knooppunten

Muraltmuur

57

Fietsknooppunt

Bijzonder monument

Molen

Gemaal

Sluis

Beeld

Horeca

P

Gratis parkeren

Muraltmuurtjes

Tussen Nieuwendijk en Hank staan aan de westzijde van de dijk betonnen muurtjes, van tijd tot tijd onderbroken door woningen. De muurtjes zijn gebouwd als een alternatieve en goedkope dijkverhoging. Ze zijn genoemd naar jonkheer De Muralt, een Zeeuwse waterschapsman, die deze goedkope manier van dijkverhogen heeft bedacht. Door de muurtjes te bouwen kon worden voorkomen dat de dijk verbreed moest worden. Ze waren vooral bedoeld om overmatige golfslag op te vangen. Toch waren de muurtjes niet bestand tegen het verwoestende watergeweld van 1953. Op Buitenkade 1 in Hank herinnert het watersnoodmonument aan die ramp, waarbij in dit dorp zes mensen verdronken. Langs de gehele dijk vanaf Hank naar Nieuwendijk brak de dijk in dat jaar op meerdere plekken door.

WATER & natuur

BIESBOSCH linie & ERFGOED

ERFGOED

Naast ons Unesco Werelderfgoed (Hollandse Waterlinies) laten we je graag kennis-maken met ons andere cultureel erfgoed, zoals molens, boerderijen en kerken. Het mooie van al dit moois is dat het verhalen met zich meedraagt. Historie die we graag delen.

Al fietsend door de Biesboschlinie kom je die verhalen soms letterlijk tegen. Je vindt ze onder andere in de vorm van gedichten op en bij markante plekje of bouw- of kunstwerken.

WATER

Fietsen langs het water is een belevnis, omdat er op en aan het water altijd wel iets gebeurt. Steek gemakkelijk over met een van de vele veerpontjes, zoals bij de route door de Vestingdriehoek op de pagina hiernaast.

NATUUR

Fietsen met je neus in de wind! Ruik de rivier, de bloeiende akkerranden, het boerenland. Geniet van verkoeling in schaduwrijke natuurgebieden, zoals De Biesbosch, De Kornsche Boezem en het Duyls Bos. De natuur in de Biesboschlinie is divers. We kunnen beter zeggen: biodivers, want we doen er alles aan om onze natuurgebieden te verbeteren en in stand te houden. Zo is natuurvereniging ANV Altena Biesbosch betrokken bij de uitvoering van een Europees project om de bedreigde patrijs weer terug te krijgen in het landschap. In natuurgebied De Struikwaard is een zwaluwwand gebouwd omdat steile oevers langs rivieren en plassen zeldzaam zijn geworden in Nederland. De oeverzwaluw en ook de ijsvogel hebben er hun plekje gevonden.

Kijk voor al onze andere fietsroutes op www.biesboschlinie.com of scan de QR-code

Hollandse Waterlinies - Unesco Vestingdriehoek

38 km

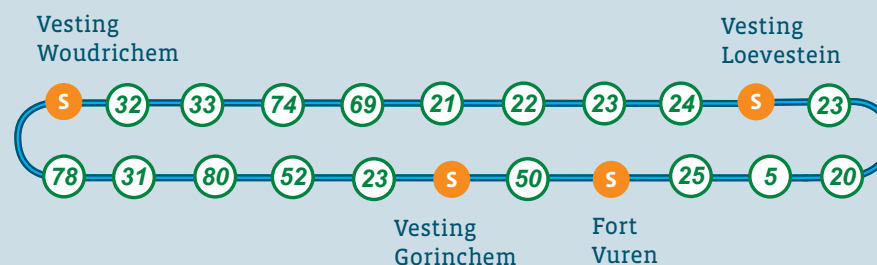
BEZOEK DE VESTINGDRIEHOEK

Het bijzondere van deze fietstocht is dat je drie vestingen en een fort bezoekt die alle deel uitmaken van Unesco Werelderfgoed.

Je kunt de fietstocht inkorten door de rivier over te steken met een fietsveer. De ponten Gorinchem-Woudrichem, Gorinchem-Sleeuwijk en die tussen Loevestein-Vuren varen het hele jaar.

- S** Start in een vesting of bij Fort Vuren
- Route via fietsknooppunten**
- 25** Fietsknooppunt
- Horeca**
- P** Gratis parkeren
- Volg actuele omleiding**

Kijk voor de actuele vaartijden van de veerpontjes Woudrichem-Loevestein en Loevestein-Vuren op onze website: www.biesboschlinie.com

OVERNACHTEN

In onze gastvrije overnachtingslocaties ben je van harte welkom. Op onze website zie je dat de keuze groot is. Slaap in een kruitkelder of een trekkershut. Je kunt ook kiezen voor een camping, een luxe B&B of meer aan met je boot in een jachthaven. Slaap lekker en tot morgen!

ETEN & DRINKEN

Bij alle routes hebben we met een aangegeven waar je horeca vindt voor een fijne tussenstop en om even op te laden. In de zomermaanden (en bij mooi weer in het voor- en naseizoen) zijn theetuinen geopend. Zij geven dit aan met een bescheiden bordje langs de weg.

EVENEMENTEN

De Biesboschlinie staat voor rust en ruimte. Een paar keer per jaar zijn er evenementen die het verhaal van deze regio beeldend maken, zoals het Woerkums Kampioenschap Visbakken, Dutch Food Week Altena, De Slag om Altena, de Pontjesdagen en de Boerenerfdag. Wanneer en waar deze evenementen plaatsvinden lees je in de evenementen-kalender op onze website www.biesboschlinie.com

Ga voor informatie over overnachten, horeca, evenementen en nog veel meer routes naar www.biesboschlinie.com

Dit drukwerk is
verzorgd door
Drukkerij Bouman
in Wijk en Aalburg

Ontwerp & opmaak:
www.biesboschlinie.com